

PO SVETU KATOLIŠKEM

Pomen krščanstva za državo. Vodstvo Čehoslovaške ljudske stranke za Prago in praški okraj je sklenilo na svojem sestanku resolucijo, v kateri se med drugim omenja izjava ministrskega predsednika Malypetra, da grozi češkemu in slovaškemu narodu moralni razkroj. Spričo tega zahteva čehoslovaška stranka, ki je katoliška, da se izvede moralno ozdravljenje čehoslovaškega ljudstva in pozivlja vlado, da zatre vse škodljive pojave v tisku, družbi in gledališču, ki jih ni mogoče spraviti v sklad s krščanskimi družabnimi načeli. Kot demokratska stranka brani parlamentarizem in zahteva od vlade, da se bolj približa parlamentu. Demokracija in parlamentarizem bosta uživala pri ljudstvu tisto zaupanje, ki si ga zaslužita z delom za njegovo blaginjo. Končno izraža resolucija obžalovanje, da se v uradnem postopanju, posebno pa v šoli, še vedno nahačajo ostanki iz časov, ko je večina čehoslovaških političnih strank nahujskala javnost proti katolicizmu. Ti preostanki morajo izginiti, sicer bo položaj postal nevzdržen. Čehoslovaška ljudska stranka upa, da bode sedanja vlada priznala pomen krščanskega življenja za državo in da bo dala katoličanom pravice, ki jim grede glede na njihovo število v državi. Velja tudi za druge države.

Duhovnik izvoljen za župana. V mestu Jahimovu, kjer se pridobiva dragoceni radij, v Krušnih gorah na Češkem, je bila nedavno volitev novega župana. Meščanska večina, obstoječa iz krščanskih socialcev, nar. stranke, zveze poljedelcev, stranke obrtnikov in narodnih socialistov, je izvolila za župana kateheta Jurija Stumpfa, ki je član krščansko-socialne stranke. Socialni demokratje se volitve niso udeležili, s čimer so dokazali svojo zagriženo nestrpnost napram Cerkvi in katoliškemu duhovniku. V njihovi nenavzočnosti je večina, ki ne pozna strankarske zagriženosti, izvolila enega njihovih pristašev kot 1. podžupana.

Kakšna je vzgoja v Mehiki. Sv. Oče je s posebno okrožnico opozoril svet na razmere, ki v njih živi katoliška Cerkev v Mehiki. Ta položaj je nevzdržen, ker so mehiški svobodomisleci in boljševiki prisodili Cerkvi ulogo sužnje, ki nosi na sebi okove. Po stari svobodomiselnosti navadi ameriški mogotci zanikajo vsako preganjanje Cerkve in vsako poseganje v njeno področje od strani državne oblasti. Ne samo, da se Cerkvi ne dela nobena krivica, vprav Cerkev je tista, ki napada vlado in državo. Poznamo ta svobodomiselnost, ki se ravna po receptu: Če si kaj storil, zanikaj! Ker ima vsaka laž kratke noge, tudi mehiška nima daljših. Pred nekaj dnevi je vatiškanski list »Osservatore Romano« objavil dokaze, kako postopa državna oblast v Mehiki proti veri in Cerkvi. Prosvetna oblast mehiške države Vera-kruz je poslala okrožnico učiteljstvu,

kako naj vrši vzgojo otrok v šoli in mladine izven šole. Otroke je treba, tako poudarja ta okrožnica, vzgajati ne samo brezversko, marveč protiversko, nahujskati jih je treba proti veri. V drugem razredu morajo učitelji dopovedati otrokom, kako so katoliški obredi proti zdravju, kako nezdravo je, kropiti se z blagoslovljeno vodo, poljubljati svetinje, križce itd. V tretjem razredu je treba otrokom dokazati, kako energičen in junaški je tisti, ki ne veruje v Boga, in kakšen slabič je oni, ki vse pričakuje od Boga. Postanek sveta je treba tako tolmačiti, da ni Bog ustvaril sveta, marveč je svet nastal sam iz sebe, človek pa se razvil iz opice. Kot vzor je treba postaviti mladini pred oči boljševiško divjanje proti Bogu in veri. Boljševiki so baje ustvarili vladavino, ki se opira na delovno pravico. Po boljševiškem zgledu je treba cerkve pretvoriti v šole, knjižnice in delavska shajališča. Kakor je razvidno iz te okrožnice mehiške državne šolske oblasti, se šola in vzgoja v Mehiki preosnavlja po vzoru boljševiške šole in vzgoje. Lepa bodočnost čaka Mehiko!

Na več let obsojena kaznjenca — oproščena radi ropu.

V našem listu smo že parkrat omenjali Janeza Mrvarja iz Gotne vasi in 27letnega slepega Antona Štangla iz istega sela, ki sedita radi raznih zločinov v mariborski kaznilnici. Pred tedni so gnali oba iz Maribora v Novo mesto, da bi dajala pred tamošnjim sodiščem odgovor radi ropu iz l. 1925. Med prevozom je Mrvar ušel orožnikom v Ljubljani, a so ga kmalu zopet ujeli, ko se je potikal in skrival po okoličini Novega mesta.

Dne 18. novembra pa je prišlo pred senatom novomeškega okrožnega sodišča do obravnave radi ropu v letu 1925, katerega sta bila obdolžena kaznjenca Janez Mrvar in Anton Štangl.

Obtožnica.

Obtožnica pravi, da se je 31. oktobra 1925 napotil ravnatelj Novotni iz Črnomlja v rudnik Kanižarico, da bi iz-

plačal tamkaj rudarjem mezde. Seboj je imel v aktovki 40.000 Din. Ko je prišel po cesti do Kristusovega znamenja ob kanižarskem gozdu, sta skočila iz zasede proti njemu dva moška. Eden je zamahnil proti njemu z nožem, katerega pa je Novotni odbil in napadalec udaril s palico po glavi, tako da se je napadalec zgrudil na tla. V tem je Novotni segel v žep po revolver, a ga je drugi napadalec prehitel in ustrelil proti njemu s samokresom. Strel pa k sreči ni zadel, pač pa si je v tem času prvi napadalec toliko opomogel, da je vstal, sunil Novotnega v noge in zgrabil za aktovko z denarjem. Ker je Novotni trdo držal za ročaj, se je ta odtrgal in oba roparja sta z obilnim plenom zbežala v bližnji gozd. Napadeni ravnatelj je o dogodku takoj obvestil rudarje, ki so oba roparja zasledovali, dobiti pa jih niso mogli.

Kako je prišlo do obdolžitve obtožencev?

V juniju lani je prejela orožniška postaja v Črnomlju iz Zagreba nepodpisano pismo, ki je razodevalo, da ga je pisala ženska oseba, ki je imela ljubavno razmerje s Francem Štanglom, bratom obtoženega Antona. V pismu je bil zabeležen opis oseb, ki so sodelovale pri ropu. Že pokojni Franc Štangl je bil ob času ropa zaposlen v kanižarskem rudniku in je znal dobro, kedaj izplačuje ravnatelj Novotni delavce. O vsem potrebnem je Franc poučil brata Antona in Janeza Mrvarja, ki sta izvršila rop.

Franc Štangl se je po zločinu podal v Zagreb, kjer se je zastrupil z ocatovo kislino leta 1928.

Na razpravi dne 18. novembra t. l. je bilo zaslišanih več prič iz Črnomlja in Semiča, nobena ni izpovedala glede obtožencev kaj obremenilnega.

Tudi ravnatelj Novotni je izjavil pri pogledu na fotografiji kot priča, da bi utegnil biti slepi Anton Štangl eden od roparjev, trditve ne more podpreti s prisego, ker je bil ob napadu preveč razburjen.

Oba obtoženca sta zanikala zločin in je rekel pred sodiščem Štangl, da je najbrž zagrešil rop baš oni, ki je poslal črnomeljskim žandarjem ovadbo brez podpisa.

Radi pomanjkanja dokazov je sodišče oba obtoženca oprostilo krivde ro-

